

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Εισαγωγή στη Σύγχρονη Διεθνή Πολιτική (ΕΣΚΟΙ19-2)

Χειμερινό Εξάμηνο Ακαδημαϊκού Έτους 2023-2024

Υποχρεωτικό Μάθημα 3^ο Εξαμήνου Σπουδών

Διδάσκοντες: Καθηγήτρια Ειρήνη Χειλά / Επίκουρος Καθηγητής Ευαγόρας Α. Ευαγόρου

A. Γενικές Πληροφορίες – Επικοινωνία

Διαλέξεις: από 5 Οκτωβρίου 2023 έως 12 Ιανουαρίου 2024, που θα διεξάγονται κάθε Πέμπτη (ώρες 16.15-18.00, στην Αίθ. 101 ΚΕΚΤ) και κάθε Παρασκευή (ώρες 9.15-11.00, στην Αίθ. 102 ΚΕΚΤ).

Επικοινωνία με τους διδάσκοντες:

Με την Καθηγήτρια Ε. Χειλά

- Γραφείο: 601 (Κτήριο: Οδ. Ανδρούτσου 150), Τηλ.: 210-4142725 .
- Ώρες Γραφείου: Θα ανακοινωθούν το συντομότερο.
- Ηλεκτρονική Διεύθυνση: cheila@unipi.gr

Με τον Επίκουρο Καθηγητή Ε. Ευαγόρου

- Γραφείο: 202 (Κτήριο: Γρ. Λαμπράκη 126), Τηλ.: 210-4142540.
- Ώρες Γραφείου: Τετάρτη, 15.00-17.00 (η συνάντηση μπορεί να πραγματοποιηθεί αφού πρώτα διευθετηθεί μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου).
- Ηλεκτρονικές Διευθύνσεις: evaghorou@gmail.com / evaghorou@unipi.gr

B. Αντικείμενο του Μαθήματος

Το αντικείμενο του μαθήματος «Εισαγωγή στη Σύγχρονη Διεθνή Πολιτική» αφορά στην ανάλυση και αποσαφήνιση εννοιών και θεωρητικών σχημάτων που αφορούν στη μελέτη της σύγχρονης διεθνούς πολιτικής καθώς και στην ανάλυση περιπτώσιολογικών μελετών ως των εμπειρικών αποτυπώσεων του σύγχρονου διεθνολογικοπολιτικού γίνεσθαι. Το μάθημα εξετάζει τον τρόπο που το διεθνές σύστημα δομείται, ιεραρχείται και συγκροτείται κανονιστικά. Κάτι τέτοιο προϋποθέτει όχι μόνο αναφορά στις στοιχειώδεις θεσμικές και πολιτικές δομές του διεθνούς συστήματος αλλά επιπλέον εμβάθυνση και κατανόηση του τρόπου με τον οποίο τα κράτη αλληλοεπιδρούν και των παραγόντων που επηρεάζουν τις διακρατικές σχέσεις. Στο πλαίσιο του μαθήματος, θα αναλυθούν μεταξύ άλλων έννοιες όπως η διεθνής κοινωνία κρατών, η διεθνής ασφάλεια, η ισορροπία ισχύος και η έννοια της κρατικής κυριαρχίας. Ιδιαίτερη έμφαση στο πλαίσιο του μαθήματος δίδεται στην σημασία της διεθνούς διακυβέρνησης και των εναλλακτικών απόψεων στη συγκρότηση και λειτουργία του διακρατικού συστήματος. Ακόμη εξετάζονται εξειδικευμένα ζητήματα που αφορούν στη διεθνή πολιτική όπως η έννοιες της σκληρής και ήπια ισχύς, οι ανθρωπιστικές επεμβάσεις των μεγάλων δυνάμεων σε αποτυχημένα κράτη, οι αποστολές διατήρησης της ειρήνης, η δράση του Συμβουλίου Ασφαλείας. Η ανάλυση των παραπάνω θα συνοδεύεται από την μελέτη εμπειρικών παραδειγμάτων τα οποία επιχειρούν να συνδέσουν ζητήματα της διεθνούς πολιτικής με τις δράσεις των κρατών ως βασικών δρώντων αλλά και διεθνών πολιτικών και οικονομικών οργανισμών όπως του ΟΗΕ, της Παγκόσμιας Τράπεζας και του ΔΝΤ. Θεμελιώδη υπόθεση που εξετάζεται είναι το σε ποιο βαθμό το κράτος και η κρατική κυριαρχία είναι οι βασικές συνιστώσες της διεθνούς πολιτικής και το σε ποιο βαθμό οι διεθνείς οργανισμοί επηρεάζουν την έκβαση παγκοσμίων ζητημάτων όπως η φτώχεια, η υπανάπτυξη, οι ανθρωπιστικές επεμβάσεις, οι ειρηνευτικές αποστολές και άλλα.

Γ. Στόχοι του Μαθήματος

Βασικός σκοπός του μαθήματος είναι η κατοχύρωση της/του φοιτήτριας/φοιτητή με τη γνώση που αφορά σε σύγχρονα ζητήματα της διεθνούς πολιτικής καθώς και στην εξοικείωση τους με βασικές έννοιες της διεθνούς πολιτικής. Επιπρόσθετος στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση του τρόπου σύνδεσης θεωρίας και εμπειρικών γεγονότων που παρατηρούνται στο σύγχρονο διεθνολογικό περιβάλλον. Ειδικότερος στόχος του μαθήματος είναι να βοηθήσει τους φοιτητές να αναπτύξουν επιστημονική ευαισθησία και αντικειμενικότητα στη μελέτη, ερμηνεία και κατανόηση των διεθνολογικών ζητημάτων.

Δ. Κύριοι Άξονες Διδασκαλίας και Μάθησης

- Παρουσίαση και ανάλυση θεματικών και ζητημάτων που αφορούν στο περιεχόμενο του μαθήματος κατά τη διάρκεια των μαθημάτων (θεωρητική και εμπειρική ανάλυση με παραδείγματα από διεθνολογικά φαινόμενα)
- Μελέτη και παρουσίαση επιπρόσθετης βιβλιογραφίας που αφορά σε σύγχρονα ζητήματα διεθνούς πολιτικής
- Ενημέρωση από το e-class για ανακοινώσεις που αφορούν στο μάθημα και επιπρόσθετη αρθρογραφία

Ε. Μέθοδος Διδασκαλίας

Το μάθημα θα στηριχθεί σε διαλέξεις που θα περιλαμβάνουν ανάλυση και συζήτηση των θεμάτων που άπτονται του αντικείμενου του μαθήματος. Κύριος τρόπος διδασκαλίας του μαθήματος είναι οι διαλέξεις, όπου θα υπάρχουν συζητήσεις και στις οποίες όλοι ενθαρρύνονται και αναμένονται να συμμετέχουν. Επίσης σημαντική είναι η ενημέρωση από την ηλεκτρονική σελίδα του μαθήματος (e-class) και ειδικά η μελέτη της επιπρόσθετης αρθρογραφίας σε αυτήν. Ακόμη, οι φοιτητές παροτρύνονται να διαβάζουν επιπρόσθετη βιβλιογραφία και αρθρογραφία. Είναι ακαδημαϊκά χρήσιμο να αναπτυχθεί η κριτική σκέψη του φοιτητή.

Ζ. Συγγράμματα

Τα συγγράμματα που διατίθενται στο πλαίσιο του μαθήματος, αν και καλύπτουν σε μεγάλο βαθμό τους σκοπούς του μαθήματος, είναι προφανές ότι δεν μπορούν να εξαντλήσουν κάθε πτυχή του αντικείμενου. Για το λόγο αυτό οι φοιτητές/φοιτήτριες θα πρέπει να αναζητήσουν και άλλα συγγράμματα για να διευρύνουν τις γνώσεις τους. Κρίσιμη είναι η μελέτη βιβλιογραφίας και αρθρογραφίας που έχουν διανεμηθεί στους φοιτητές στα πλαίσια των άλλων διεθνολογικών μαθημάτων του Τμήματος.

Προτεινόμενα προς επιλογή συγγράμματα:

Ειρήνη Χειλά (επιμ.) *COVID-19 και η «Επόμενη Μέρα». Γεωπολιτική, Οικονομία, Διεθνείς Θεσμοί* (Αθήνα: Ευρασία, 2022). [Κωδ. Εύδοξος: 112693402]

Ειρήνη Χειλά, *Διεθνής Κοινότητα και Εύθραυστα Κράτη* (Αθήνα: Ποιότητα, 2020). [Κωδ. Εύδοξος: 94701831]

Richard Haass, *Ο Κόσμος Σήμερα. Μια σύντομη εισαγωγή στην παγκόσμια πολιτική* (Αθήνα: Ασίνη 2022). [Κωδ. Εύδοξος: 112696504]

Θ. Βαθμολόγηση – Εξέταση

Το μάθημα θα εξεταστεί με γραπτές εξετάσεις, την εξεταστική περίοδο του χειμερινού εξαμήνου, σε μέρα και ώρα που θα ανακοινωθεί από τη Διεύθυνση Σπουδών. Ο τελικός γραπτός έλεγχος γνώσεων στηρίζεται στη διδασκαλία, στη μελέτη των προτεινόμενων συγγραμμάτων και σε συναφή δοκίμια ή άρθρα που θα συνιστώνται κατά τη διάρκεια των διαλέξεων. Ο βαθμός της τελικής γραπτής εξέτασης αποτελεί το 100% του συνολικού βαθμού

Θ. Πρόσθετη Βιβλιογραφία (Ενδεικτική)

Ο πιο κάτω κατάλογος είναι ενδεικτικός και περιλαμβάνει μερικά βιβλία που θα ήταν χρήσιμα για όσους ενδιαφέρονται να διαβάσουν περισσότερο και πιο εξειδικευμένα ζητήματα που αφορούν σύγχρονα ζητήματα της διεθνούς πολιτικής. Ένας από τους σκοπούς της ενδεικτικής βιβλιογραφίας είναι να ενθαρρύνει την έρευνα στις βιβλιοθήκες και στα βιβλιοπωλεία.

Allison, Graham (2017). *Σε Τροχιά Πολέμου: Μπορούν ΗΠΑ και Κίνα να Αποφύγουν την Παγίδα του Θουκυδίδη*; Αθήνα: Πεδίο.

Baylis, John, Smith, Steve, και Owens, Patricia (επιμ.) (2013). *Η Παγκοσμιοποίηση της Διεθνούς Πολιτικής. Μια Εισαγωγή στις Διεθνείς Σχέσεις*, Αθήνα: Επίκεντρο. [Κεφάλαιο 14: Διεθνής και Παγκόσμια Ασφάλεια, Κεφάλαιο 19. Τα Ηνωμένα Έθνη, Κεφάλαιο 31. Η ανθρωπιστική επέμβαση στην παγκόσμια πολιτική].

Bull, Hedley (2001). *Η Άναρχη Κοινωνία: Μελέτη της Τάξης στην Παγκόσμια Πολιτική*, Αθήνα: Ποιότητα. [Κεφάλαιο 1: Η έννοια της τάξης στην παγκόσμια πολιτική, Κεφάλαιο 2: Υπάρχει τάξη στην Παγκόσμια Πολιτική, Κεφάλαιο 5: Η ισορροπία ισχύος και η διεθνής τάξη].

Heywood, Andrew (2013). *Διεθνείς Σχέσεις και Πολιτική στην Παγκόσμια Εποχή*, Αθήνα: Κριτική. [Κεφάλαιο 1: Εισάγοντας την έννοια της παγκόσμιας πολιτικής, Κεφάλαιο 9: Η ισχύς και η παγκόσμια τάξη στον 21^ο αιώνα, Κεφάλαιο 13: Ανθρώπινα δικαιώματα και ανθρωπιστικές επεμβάσεις, Κεφάλαιο 18: Διεθνείς Οργανισμοί και Ηνωμένα Έθνη].

Kennedy, Paul (2009). *Το Κοινοβούλιο του Ανθρώπου. Τα Ηνωμένα Έθνη και η επιδίωξη της παγκόσμιας διακυβέρνησης*, Αθήνα: Λιβάνη. [Κεφάλαιο 3: Ειρηνευτική και πολεμική δραστηριότητα, Κεφάλαιο 8: Η υπόσχεση και ο κίνδυνος του 21^{ου} αιώνα].

Kissinger, Henry (2014). *Παγκόσμια Τάξη*, Αθήνα: Λιβάνη.

Revehouse, Jon C.W. και Goldstein, Joshua S. (2021). *Διεθνείς Σχέσεις*, Αθήνα: Εκδόσεις Τζιόλα. [Κεφάλαιο 2.2: Ισχύς, Κεφάλαιο 2.3: Το Διεθνές Σύστημα, Κεφάλαιο 7.2.3: Ειρηνευτικές δυνάμεις, Κεφάλαιο 7.5.4: Η εξέλιξη της παγκόσμιας τάξης].

Ευαγόρου, Ευαγόρας Α. (2018). 'Αμερικανικός Ηγεμονισμός και Ανάδυση Νέων Περιφερειακών Δυνάμεων: Ανακατατάξεις στο Σύγχρονο Διεθνές Σύστημα;', *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης* 44(2), σελ. 36-66.

Κουσκουβέλης, Ηλίας (2007). *Εισαγωγή στις Διεθνείς Σχέσεις*, Αθήνα: Ποιότητα. [Κεφάλαιο 1: Η επιστήμη των Διεθνών Σχέσεων, Κεφάλαιο 6: Διεθνές Σύστημα].

Λιαρόπουλος, Ανδρέας (2014). 'Ηπια Ισχύς και Κρατική Εικόνα – Η Προσέγγιση των Διεθνών Σχέσεων', σελ. 93-104 στο Σαμαράς Α. Ν. (επιμ.), *Εικόνες Κρατών – Στρατηγική Επικοινωνία, Ηπια Ισχύς και Μέσα Ενημέρωσης*, Αθήνα: Καστανιώτη.

Μαρκαντωνάτου, Μαρία (2011). 'Ανοικοδομώντας αποτυχημένα κράτη. Η Περίπτωση του Αφγανιστάν', *Ουτοπία* 95, σελ. 199-218.

Στριμπής, Ιωάννης (2007). 'Η Κρίση του Σουέζ και ο Θεσμός των Ειρηνευτικών Αποστολών', *Αγορά Χωρίς Σύνορα* 12(3), σελ. 348-364.

Τζιφάκης, Νίκος (2004). 'Η Κατασκευή της Ασφάλειας στις Διεθνείς Σχέσεις', *Αγορά Χωρίς Σύνορα* 10(2), σελ. 91-104.

Τζιφάκης, Νίκος (2008). 'Η Ευθύνη για Προστασία: Εργαλείο Ιμπεριαλιστικής Πολιτικής ή Πλαίσιο Προάσπισης της Ανθρώπινης Ασφάλειας', *Επιστήμη και Κοινωνία: Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας* 20, σελ. 83-115.

I. Περιοδικά

Η έρευνα στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων της βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου μας πρέπει να γίνεται με επίκεντρο τα επιστημονικά περιοδικά τα οποία περιλαμβάνουν επιστημονική αρθρογραφία με αναλύσεις των ζητημάτων της κάθε μίας επιστημονικής περιοχής του ενδιαφέροντος τους.

Η αναζήτηση των περιοδικών γίνεται από την ηλεκτρονική βάση της βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου.

Μερικά από τα πιο γνωστά διεθνή επιστημονικά περιοδικά που ασχολούνται με θέματα Διεθνών Σχέσεων και Διεθνούς Πολιτικής και υπάρχουν στη βιβλιοθήκη είναι τα πιο κάτω:

Foreign Affairs, International Affairs, International Relations, International Studies Quarterly, Journal of International Affairs, Millennium, Orbis, Review of International Studies, World Politics, The Journal of Politics, International Security, International Organization.

Η. Διαδικτυακές Πηγές

Οι ακόλουθες διαδικτυακές πηγές είναι ενδεικτικές για την περαιτέρω αναζήτηση πληροφοριών που αφορούν στα ζητήματα που θα συζητηθούν στις διαλέξεις:

- Ηνωμένα Έθνη, <https://unric.org/el/>
- Ειρηνευτικές Αποστολές του ΟΗΕ, <https://peacekeeping.un.org/en>
- Ειρηνευτικές Αποστολές της ΕΕ, https://eeas.europa.eu/topics/military-and-civilian-missions-and-operations/430/military-and-civilian-missions-and-operations_en
- Ειρηνευτικές Αποστολές του NATO, https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_52060.htm